

Miquel Martín: «No hauria de ser notícia que la llengua d'un escriptor llueixi»

L'escriptor begurenc torna a les llibreries amb «Guanyaràs una mar llisa», una reivindicació dels corallers i del poder de les llegendes per connectar generacions

L'escriptor Miquel Martín.

Segons el relat familiar, el besavi Espiridió deu el nom a un jurament fet pel seu avi, que va ser rescatat en una illa grega després d'un naufragi. Els buits d'aquesta història que, com la Gona, la protagonista de la novel·la, l'autor havia sentit a casa, són l'espurna de Guanyaràs una mar llisa, un llibre que reivindica els corallers empordanesos que salpaven a l'aventura al segle XIX, però també el poder de les llegendes per connectar generacions i

les bambolines de la feina d'escriptor. Vostè feia dues dècades que escrivia quan va esclatar l'èxit de La dreuera. Com es viu un èxit així i sense haver renunciat a una manera de fer i a un estil? Quan ho rumio, crec que va ser com un petit miracle, jo era un autor relativament conegut a comarques gironines, però passa molt de tant en tant, que a un autor que fa molts anys que pica pedra, fent feina rigorosa en el seu estil, sense fer concessions ni buscant un tipus de literatura comercial o rebaixant el nivell d'exigència li passi això. A què ho atribueix? A una sèrie de coincidències: el llibre connecta molt amb el públic; estic en una editorial que s'ha guanyat un prestigi a pols i els mitjans em fan més cas; les crítiques són favorables i es produeix una cosa molt bonica, el boca-orella del lector, que és l'element més clau, perquè fa que el llibre tingui una vida molt llarga i la gent se l'estimi. No fa vertigen escriure després d'un fenomen així? La sort que t'arribi el reconeixement quan fa anys que escrius és que et dona molta tranquil·litat. Quan publico La dreuera jo ja tinc cinc novel·les, llibres de llegendes i contes, estudis sobre Joan Vinyoli... no surto del no-res, i entre La dreuera i aquest he publicat un altre assaig i la biografia de Tom Sharpe, més llegendes... no m'ha suposat una pressió extra, perquè ja tenia tota aquesta feina al darrere, fent passes curtes però molt fermes, i la confiança dels editors. Escriure des de Begur hi ajuda o és un inconvenient? En qualsevol cas, és una cosa que he triat jo i n'estic molt content. Estem en un país que si les coses no passen a Barcelona sembla que no passen, que no tenen ressò i reconeixement. I a mi em passava una mica això, no acabava de fer el salt a la capital. Per mi el més important és escriure tan bé com pots, ser rigorós i anar-ne aprenent a cada llibre, i això es pot fer des de casa. A Barcelona et pots moure en certs ambients i seguir la corda de segons qui, però això tampoc va amb el meu tarannà. Potser aquests llibres demostrin que es poden fer les coses bé des de comarques. Pel títol ha triat un vers de Vinyoli. És d'un poema que hi ha a l'inici del llibre i explica molt bé l'esperit de la novel·la. Vinyoli és una referència perquè la seva poesia té una força i una autenticitat molt gran, i com a persona també m'hi emmirallo molt. Com molts altres autors, com Bertrana, va treballar sempre d'una manera discreta i tenaç, li va costar molt que reconeguessin la vàlua de la seva obra, però no va canviar mai l'estil i el tarannà, estava molt segur del que volia i el que buscava sense perdre's pel camí. Això a vegades m'ha donat força, quan veia que feia les coses tan bé com sabia, però no tenia el ressò que es mereixia. La referència a Vinyoli és gairebé una cosa personal, doncs. Sí, és una novel·la on hi ha reflectides moltes obsessions, dèries i fòbies: de Vinyoli a la reflexió sobre la creació literària, la relació amb el paisatge, les llegendes i això tan bonic que exemplifiquen, la connexió entre generacions. Són el fil invisible que manté el contacte amb el passat i amb els avantpassats. Torna a situar la història a la costa, protagonitzada per gent de mar. Aquest mar que dona i també pren l'ha viscut a casa? Sí, vinc de família de pescadors per part de mare i conec bé la duresa del mar. Des de sempre he sentit històries de naufragis, viatges i animals fantàstics... Un dels relats que havia sentit és el del besavi Espiridió, com la protagonista, la

Gona. Una de les dones que apareix a la portada del llibre sargint xarxes és la meva àvia. El seu pare es deia Espiridió i a casa sempre s'explicava la història tal com s'explica a la novel·la, jo li he explicat així a la meva filla i espero que ella també la transmeti. Vaig intentar buscar més informació sobre aquesta història i hi havia coses que no lligaven, vaig veure que donava per escriure una novel·la perquè on no arriben els fets, arriba la ficció. Per la Gona, aquestes històries familiars són un refugi. Són el seu relat mític, una obsessió que, a més, ajuda a enfortir els vincles familiars. Una amiga li diu : «si et traguessin aquest relat, quedaries òrfena» perquè uneixen família, llengua, el llegat, la natura... Les llegendes parlen d'un lloc i d'un temps, uneixen generacions i donen sentit a les coses. La vida de la gent de mar era duríssima, el mar era molt temut i les llegendes ajudaven a superar aquesta por, els protegien i explicaven l'inexplicable. El llibre s'acosta al món dels corallers, un ofici perillós i molt desconegut. Al llibre hi surten gairebé tots els pobles de l'Empordà, perquè els corallers eren especialment importants a Begur, però la recerca de corall era molt rellevant a tota la costa. Quan em documentava, em va sorprendre trobar-ne poca informació, tenint en compte que va durar segles i va ser una base econòmica decisiva per molts pobles. Per això em va semblar interessant parlar d'aquesta gent que se l'anava a les costes de l'Àfrica, amb sistemes de navegació molt rudimentaris, jugant-se la vida al viatge, buscant el corall, amb els pirates... era una aventura de cap a peus, amb un punt molt novel·lesc, i alguns no tornaven. Els corallers s'han de reivindicar, perquè segur que tothom amb arrels empordaneses, si tira una mica enrere, pot acabar trobant-ne un entre els seus avantpassats. La Gona és escriptora, això li dona peu a reflexionar sobre l'escriptura. Quan decideix escriure sobre la seva família s'ha de documentar i ha de construir l'artefacte de la novel·la. La història, els personatges, la veu... i al mateix temps que ella es troba amb aquestes dificultats, el lector també. Això l'involucra en el procés creatiu de la novel·la, i em servia per reflexionar sobre el fet d'escriure i trencar alguns tòpics i clixés sobre l'escriptor, perquè sempre pensem en la inspiració i té una aura de romanticisme. Escriure és asseure't i escriure, són hores assegut però també rumiant, reflexionant i fent i desfent, no pares. Com la Gona, quan escric una novel·la m'hi obsesso, no sé fer-ho d'una altra manera. La vida i la literatura es barregen i ho volia mostrar. A Guanyaràs una mar llisa hi ha un ús molt acurat de la llengua, amb un vocabulari de mar que està en extinció. Si ara poguéssim sentir els nostres avis i besavis al·lucinaríem, s'han perdut una gran quantitat de paraules. La riquesa de la llengua no sortia del diccionari, era del dia a dia. Els meus avis, que no havien anat a estudi, tenien un vocabulari riquíssim, era gent sàvia d'una altra manera i he procurat reproduir-ho, posant-hi la part literària. Li sobta quan els lectors o la crítica li destaquen com de ben escrits estan els seus textos? Sí! A vegades ho penso sense dir-ho: si els escriptors no escrivim bé, pleguem. No hauria de ser notícia que la llengua d'un escriptor llueixi, hauria de ser normal i corrent, però el nivell de llengua general fa plorar. Per això quan trobes un escriptor on la llengua té aquesta força i fluïdesa, destaca. Això m'ho deien amb La drecera i amb altres obres, és una cosa d'estil, perquè la llengua la treballa molt. Procuo triar la paraula precisa i que tot tingui un ritme intern, crec que és la feina que ha de fer un escriptor, perquè el que fa que un text sigui literari no és el què sinó el com, que és la llengua.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2024/02/14/miquel-martin-hauria-noticia-llengua-98174725.html>